

Movab har kalkat vatten och marker sedan 1978 och tillhör fortfarande branschens främsta entreprenörer

Nydesignad doserare med avancerat inre

Doserare som portionerar ut kalk i rinnande vattendrag har funnits nästan sedan kalkningens barndom. Nästan alla har varit fyrkantiga.

Nu har en helt nydesignad och nykonstruerad doserare sett dagens ljus. Den är cirkelrund och första exemplaret finns på plats i Hylte i östra Halland.

Vad är det som är bra med den nya doseraren? Och varför är den cirkelrund?

– Den främsta fördelen är nog att silon inte kan sugas ihop lika enkelt som i de äldre fyrkantiga modellerna. Tidigare behövdes inte större sug än från en vanlig dammsugare. Dessutom är det tack vare den runda formen ingen risk för att det byggs upp så kallade kalkvalv i behållaren, som i värsta fall kan rasa ihop och ut i vattendraget i ett svep, säger Lars Argelius, ansvarig för doserarverksamheten i Movab.

Han fortsätter:

– För några år sedan kom det nya bestämmelser att allt skulle beräknas efter vissa Eurokoder. Det är dessa koder vår samarbetspartner Tomal AB haft att arbeta efter vid nykonstruktionen. Även Anders Svanberg, ägare och expert på Myrica AB, har varit med och tagit fram den nya doseraren.

– Mycket är gjort i rostfritt stål, som tål väder och vind bättre, t ex alla bultar som används. Tack vare den runda formen behövs det inte heller några inre stag för att behålla tornets form och konstruktion, säger Lars Argelius.

Nackdelar?

Ja, det blir ganska trångt i de nya tornen, betydligt mindre plats invändigt. Dessutom måste en särskild liten plan vägg monteras så att det finns något att hänga upp elskåpet på. De nya

tornen är även ganska dyra att uppföra, bortemot dubbelt så dyra som många äldre modeller, påpekar Lars Argelius.

I dagarna har Movab redan fått beställning på en andra nydesignad doserare från Emmaboda kommun, som skall ersätta en trotjänare från 1981. Den har Movab byggt om en gång och på senare år även anpassat till det superenkla driftövervakningssystemet Movab Magna.

Administrationen får ny medarbetare

I nästan halva livet har Iréne Widerberg arbetat med kalkhantering och distribution av kalkprodukter. Men den 30 juni drar hon sig tillbaka från jobbet som administratör i Movab och blir pensionär.

Och då blir det golf för hele pengan?

– Absolut inte, säger Iréne och skrattar. Motion skaffar jag mig genom folkdansens och jag har hus och trädgård som kräver sin tid vilken även kommer att räcka till för kontakt med barn och barnbarn men framför allt skall jag fortsätta att resa. När min man levde reste vi mycket för att utforska världen... jag älskar det.

Iréne började arbeta på kontoret i Nordkalk 1988. När Movab ombildades 2005 på så sätt att de anställda blev delägare i bolaget värvades Iréne till Movab. Och där har hon blivit kvar.

Från och med i midsommar har hennes efterträdare Catharina Eriksson gått parallellt för att bli varm i kläderna.

Det behövs, säger Iréne. Även om man hållit på länge i ett jobb så dyker det titt som tätt upp nya frågor som måste lösas, det är först nu när jag håller på att lämna över som jag upptäcker hur omfattande minas sysslor är.

Detta håller Catharina Eriksson med om. Under två veckor fick hon sköta ruljangsen på egen hand eftersom Iréne var sjukskriven.

– Men det har funkade bra. Jag har kunnat ringa Iréne och fråga närsomhelst. Senast i dag var jag tvungen att fråga om en sak jag inte stött på tidigare, säger Catharina Eriksson, när Moving On får henne på tråden.

Hon fortsätter:

– Jag känner redan att det här är ett jättekult arbete trots att jag aldrig någonsin har jobbat med kalk.

Vad har du gjort då?

– Jag har alltid varit något av en mångsysslare och har tidigare arbetat med många olika saker. I rätt många år ägde jag och drev ett laxrökeri till exempel. Fisk och annan mat har roat mig att hålla på med, men även administration inom andra branscher.

– Det har varit full fart mest hela tiden med att lära mig kartprogram, statistik etc. Men nu skall det som sagt bli roligt att ta itu med alla nya arbetsuppgifter i Movab, försäkrar Catharina Eriksson och låter uppriktigt förväntansfull.

Catharina till höger tar över efter Iréne Widerberg.

Movab AB
 Pilåkersgatan 32 A, 261 41 Landskrona
 Tel. 0418-43 75 55 Fax 0418-43 75 59

www.movab.nu

Kalkningsanslaget kan eventuellt ökas

Efter rekordåret 2000 har kalkningsanslaget minskat drastiskt och har nu i några år uppgått till ungefär hälften jämfört med toppåret.

Men nu kan kalkningsanslaget komma att behöva ökas igen efter rapporter utifrån landet om begynnande återförsurning. Mätningar på olika håll visar att det har blivit svårt att hålla pH-värdet på 6,2.

Att det till och med skulle kunna bli tal om nykalkningar misstänkte Ingemar Abrahamsson, handläggare på Havs- och Vattenmyndigheten, redan för ett år sedan. Nu har han lämnat sin tjänst hos myndigheten samtidigt som hans mångåriga kollega Per Olsson har fått andra arbetsuppgifter på verket.

Sedan augusti har Jenny Landin ersatt Ingemar Abrahamsson som ansvarig tjänsteman för kalkningsverksamheten på enheten för biologisk mångfald och områdeskydd. Jenny kommer närmast från Göteborgs universitet där hon jobbat som postdoktoral forskare. Ny enhetschef för biologisk mångfald och områdeskydd är Mia Olausson som efterträder Fredrik Nordwall. Mia Olausson tillträdde tjänsten 1 oktober och kom-

mer närmast från Länsstyrelsen i Stockholms län där hon var naturvårdschef.

Innan Ingemar Abrahamsson slutade som utredare för kalkningsverksamheten fick myndigheten på uppdrag av Vattenmyndigheterna att ta fram en ny nationell kalkningsplan.

Nya planen dröjer

När kan den nya kalkningsplanen tänkas vara klar att sjösätta? om den usla metaforen ursäktas.

– I slutet av 2019 kommer vi att ha tagit emot en riktigt bra genomgång från landets länsstyrelser om hur läget är för närvarande, genom de regionala åtgärdsplaner som de tar fram. Planerna kommer att granskas av Havs- och vattenmyndigheten tillsammans med experthjälp av Johan Ahlström, Björn Lundmark och Tobias Haag, och kommer att utgöra ett underlag för en dialog mellan länsstyrelserna och Havs- och vattenmyndigheten framöver. Havs- och vattenmyndigheten kommer även att göra en sammanställning av samtliga åtgärdsplaner, vilka kommer att utgöra ett viktigt grundmaterial till den nya nationella kalkningsplanen, förklarar Jenny Landin.

Johan Ahlström är kalkningsansvarig på Länsstyrelsen i Västerbotten, Björn Lundmark i Gävleborg och Tobias Haag i Jönköpings län, alla med lång erfarenhet av försurningsbekämpning.

Jenny Landin berättar också, att Havs- och vattenmyndigheten från och med 2020 planerar att gå tillbaka till den gamla modellen med ansökningsförfarande för medel för kalkningsverksamheten. Sedan 2014 har anslaget utgjorts av en klumpsumma, som respektive länsstyrelse fått ansvaret att fördela på bästa sätt efter regionala bedömningar av behoven.

Minskad kalkning ger återförsurning

Kalkning mot försurningen av sjöar och vattendrag hade en topp vid millennieskiftet. Då spreds årligen cirka 200 000 ton kalk till en kostnad av drygt 200 miljoner kronor.

Sedan dess har myndigheter och riksdagen successivt dragit ned på kalkningen till ungefär hälften – och nu börjar återverkningarna att synas. Flera län rapporterar om återförsurning med sjunkande pH-värden.

I exempelvis Jämtlands län, Härjedalens kommun har kalkningsansvariga uppmätt sjunkande

pH-värden (under 6.0) som till och med börjar bli ett hot den sällsynta och omhuldade flodpärlmusslan. Även harren, som är Härjedalens landskapsfisk, far illa av ökande försurning.

Dålig buffringsförmåga

Jämtlands län har tunna jordskikt över den granit och gnejs fjällkedjan är uppbyggd av. Stora arealer täcks av våtmarker som bland annat försurats av torv. Markernas buffringsförmåga är dålig vilket gör dem känsliga för surstötter. Sjöar,

vattendrag och våtmarker försuras och återförsuras tämligen lätt.

När länet kalkade som mest för snart 20 år sedan spreds årligen 20 000 ton kalk. På senare år har spridningen legat på cirka 2 500 ton per år.

– Nu börjar vi se resultaten av nerdragningen, berättar Janne Gabriellson, limnolog med ansvar för kalkningen i Härjedalens kommun. Vi noterar ideligen återförsurning i våra vatten och skulle egentligen behöva höjt anslag med 20 miljoner! Det är dyrt att kalka här uppe. Dels är det stora områden vi skall sköta, dels måste vi ofta helikopterspida med långa flygsträckor över väglöst land.

Janne Gabriellson berättar också att Härjedalen av praktiska skäl nu har slagit sig ihop med Bergs kommun i södra Jämtland när det gäller kalkningen. Tillsammans har de båda kommunerna även ansvar för hela 31 doserare.

Hur det ser ut på andra håll i landet är inte närmare analyserat i dagsläget utan får undersökas till nästa nummer. Då kan man få en tydligare bild huruvida det finns, eller inte finns, ett ökande behov av kalkning och nykalkning även på andra håll i landet.

